

Wat moet je doen bij een aardbeving?

In elke school zijn van tijd tot tijd ontruimingsoefeningen voor als er brand is. De leerlingen van de openbare basisscholen in de Groningse dorpen Loppersum en Zeerijp weten ook wat ze moeten doen als de aarde beeft.

Op 29 mei 1959 werd de Groningse aardgasbel aangeboord. Dat gebeurde bij het dorpje Kolham in de buurt van Slochteren onder de toenmalige bietenakker van boer Kees Boon. De man is er niet rijk van geworden. Delfstoffen zijn immers op basis van de Mijnwet, die in 1810 nog door Napoleon werd ingevoerd, eigendom van de staat en niet van de eigenaar van de grond waaronder ze worden gevonden. De opbrengst van het Groningse aardgas vloeide naar de schatkist en droeg bij aan de welvaart in het land. Tegenwoordig staat het Groningse aardgas in een kwalijke reuk. Het is nog altijd een bron van welvaart, maar de winning ervan veroorzaakt steeds meer aardbevingen. De schade aan gebouwen en de angst en stress onder de Groningers komen geregeld in het nieuws.

Bij directeur Peter Lunshof van de openbare Beatrixschool in Loppersum en obs De Wilgenstee in het nabijgelegen dorpje Zeerijp is van angst niets te bespeuren. Wel onderkent hij de risico's. In het gebouw van de Beatrixschool laat hij zien waar inmiddels bouwtechnische maatregelen zijn genomen om de risico's zo klein mogelijk te maken. Scheuren in muren van het schoolgebouw, dat uit 1956 dateert, zijn hersteld. De zware schoorsteen die op het gebouw stond, is uit voorzorg vervangen door een lichtgewichtsexemplaar. Met speciale

meetapparatuur wordt de sterkte van de stenen en de specie gemeten. Ook de funderingen van het gebouw en de verankeringen zijn gecheckt. Dit alles om het risico te minimaliseren dat er schade kan ontstaan en er mensen gewond raken of erger als zich een zware beving zou voordoen.

Wakker worden

Lunshof benadrukt dat hij geen geoloog is, maar voor een zware aardbeving is hij niet bang. Uit berekeningen blijkt dat de

er onder grond gebeurde, maar dat bleek niet genoeg om angst en stress te minimaliseren. In samenwerking met onderwijsadviesbureau APS is daarom een programma ontwikkeld om leerlingen niet alleen uit te leggen hoe de aardbevingen ontstaan en hen bewust te maken van de eventuele risico's, maar ze ook zelf voorzorgsmaatregelen te laten nemen.

'Wen er maar aan'

De directeur verwijst naar een artikel vorig jaar in dagblad Trouw, waarin hoogleeraar geodynamica Manuel Sintubin van de universiteit in Leuven vertelt dat de Groningers maar aan de aardbevingen moeten wennen. De Belg wijst erop dat het aardbevingsgevaar voorlopig blijft bestaan, ook als de gasproductie wordt teruggeschoefd, en pleit er daarom

---

'Drop, cover en hold on'

---

kans op zo'n beving, waarvoor de officiële grens op een magnitude van 4,1 op de schaal van Richter ligt, de komende drie jaar op 10 procent wordt geschat. 'Maar ja, het kán zomaar zijn dat die beving nu komt.'

Afgezien van die kans, kunnen kinderen al angstig reageren op een lichte aardshok, vooral als die zich 's avonds of 's nachts voordoet. 'Ze worden er wakker van en horen in huis dingen rammelen. Soms valt er iets. Hoe zorg je er dan voor dat je ze goed informeert en niet banger maakt dan ze al zijn?' Aanvankelijk koos hij ervoor om in de klas uit te leggen wat

voor de weerbaarheid van de lokale gemeenschappen te vergroten. 'Groningers moeten voorbereid worden op het onvermijdelijke door ze te leren wat ze moeten doen tijdens een beving', aldus Sintubin. Daarbij noemt hij de woorden *Drop, cover, and hold on!*, zoals die worden geleerd aan kinderen in aardbevingsgevoelige gebieden in de Verenigde Staten. Hij adviseert de Nederlandse overheid om elk jaar in het aardgasgebied een grote oefening te houden, die hij de Great Groningen *Shake Out* noemt, analoog aan de periodieke *shake outs* in *earthquake* region Californië.

Snel onder de tafeltjes gaan zitten bij een aardbeving, dan kun je niks op je hoofd krijgen.

Zelf regie nemen

‘De belangrijkste eyeopener voor mij was dat het geen zin heeft om kinderen in slaap te sussen over de risico’s’, aldus Lunshof. ‘Het is veel beter om hen de regie te laten nemen over hun eventuele angsten. Ze kunnen zelf dingen doen om invloed te hebben op hun eigen situatie. In school hebben we met ze gekeken welke voorzorgsmaatregelen er mogelijk zijn. Moet die koffiepote wel op de kast staan? Voor je het weet valt die er vanaf. Misschien is het ook handig om de boekenkast aan de

muur vast te maken. Thuis kijken ze ook wat ze kunnen doen. Autootjes op een plankje boven het bed? Die kunnen beter ergens anders worden neergezet. Als er dan een beving komt, krijg je die autootjes tenminste niet op je hoofd.’

De leerlingen weten ook wat ze moeten doen als er onder schooltijd een aardbeving is. Hier komen de woorden *Drop, cover, and hold on!* terug; ze moeten dan in de klas onder de tafeltjes gaan zitten. Er kan dan immers een tl-armatuur of bijvoorbeeld een plafondplaat naar be-

neden komen. Het gevaar is maar heel klein, zegt Lunshof, dus het kan als overdreven worden ervaren, maar dat kan volgens hem ook worden gezegd van ontruimingsoefeningen. ‘Ik zit inmiddels twee jaar voor mijn pensioen en heb, gelukkig, maar één keer brand meegemaakt. De school was toen dicht, dus er was niemand binnen. Toch houden we ontruimingsoefeningen. Dat is bij wet vastgelegd, en terecht.’

Drie lessen

De openbare scholen in Loppersum en Zeerijp willen hun ervaringen met het aardbevingsproject delen met de andere scholen in het aardgasgebied. Lunshof heeft overleg met het regioteam van de Nederlandse Aardoliemaatschappij in de hoop dat er een financiële bijdrage komt. ‘Het zou mooi zijn als we professionele informatiematerialen kunnen maken. We willen ook een goed filmpje online zetten, zodat scholen in dit gebied ermee aan de slag kunnen. Dat is niet verplicht hoor, het mag. Veel tijd hoeft het niet te kosten. Je kunt het comprimeren in drie lessen.’ <

Europees project

Het aardbevingsproject van APS en de openbare basisscholen in Loppersum en Zeerijp is onderdeel van het twee jaar durende Europese project Safeguarding Educational Environment (SEE).

Dit project streeft ernaar om een platform te ontwikkelen voor de bescherming van burgers en daarbij gebruik te maken van onderwijskanalen op internet. Daar is voor gekozen, omdat een kwart van de Europese bevolking jonger is dan 18 jaar. Naast het Nederlandse APS participeren in SEE partners uit Spanje, Italië, Griekenland, Roemenië en Bulgarije. < Zie ook www.seeproject.eu.